

COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

**European Charter
for Regional
or Minority Languages**

**Charte européenne
des langues régionales
ou minoritaires**

**Den europæiske pagt
om regionale sprog
eller mindretalssprog**

**DANISH VERSION
UNOFFICIAL TRANSLATION**

Den europæiske pagt om regionale sprog eller mindretalssprog

Præambel

Undertegnede medlemsstater af Europarådet,

som tager i betragtning, at Europarådets formål er at tilvejebringe en nærmere forening mellem dets medlemmer, navnlig med henblik på at sikre og virkeliggøre de idealer og principper, som er deres fælles arvelod;

som tager i betragtning, at beskyttelsen af Europas historiske regionale sprog eller mindretalssprog, hvoraf nogle er i fare for at forsvinde helt, bidrager til at opretholde og udvikle Europas kulturværdier og -traditioner;

som tager i betragtning, at retten til at bruge et regionalt sprog eller mindretalssprog privat og offentligt er en umistelig ret, der er i overensstemmelse med grundsætningerne i De Forenede Nationers internationale konvention om borgerlige og politiske rettigheder og i den ånd, hvori Europarådets konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder er skrevet;

som tager hensyn til det arbejde, der er udført inden for rammerne af CSCE, herunder navnlig til Helsingfors-slutakten fra 1975 og dokumentet fra København-mødet i 1990;

som understreger værdien af et interkulturelt og flersproget samfund og tager i betragtning, at foranstaltninger til at beskytte og fremme regionale sprog eller mindretalssprog ikke må ske på bekostning af de officielle sprog og behovet for at lære dem;

som indser, at foranstaltninger til at beskytte og fremme regionale sprog eller mindretalssprog i Europas forskellige lande og regioner udgør et vigtigt bidrag til opbygningen af et Europa, der er baseret på grundsætningerne om demokrati og kulturel mangfoldighed inden for rammerne af national suverænitæt og territorial integritæt;

som tager hensyn til de særlige forhold og historiske traditioner i de europæiske staters forskellige regioner,

er blevet enige om følgende:

Afsnit I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Definitioner

I denne pagt gælder følgende definitioner:

a »regionale sprog eller mindretalssprog« betyder sprog, som:

i traditionelt bruges inden for et nærmere bestemt område i en stat af den pågældende stats egne statsborgere, som udgør en gruppe, der i antal er mindre end resten af statens befolkning; og

ii er forskellige fra den pågældende stats officielle sprog;

Udtrykket omfatter hverken dialekter af den pågældende stats officielle sprog eller sprog, der tales af indvandrere;

b »område, hvor det regionale sprog eller mindretalssproget bruges« betyder det geografiske område, hvor det omtalte sprog er visse menneskers udtryksmåde og således berettiger til, at de i denne pagt indeholdte foranstaltninger til at beskytte og fremme sprog tages i anvendelse;

c »ikke-områderelaterede sprog« betyder sprog, der bruges af statens egne statsborgere, og som er forskellige fra det eller de sprog, der bruges af resten af statens befolkning, men som - på trods af at det eller de pågældende sprog traditionelt bruges inden for statens territorium - ikke kan identificeres med et bestemt område inden for dette territorium.

Artikel 2

Forpligtelser

1 Hver part forpligter sig til at anvende bestemmelserne i afsnit II på alle de regionale sprog eller mindretalssprog, der tales inden for dens territorium, og som er omfattet af definitionen i artikel 1.

2 Med hensyn til hvert sprog, der er angivet på ratifikations-, accept- eller godkendelsestidspunktet i henhold til artikel 3, forpligter hver part sig til at anvende mindst 35 stykker eller punkter udvalgt blandt de i pagtens afsnit III indeholdte bestemmelser, herunder mindst tre udvalgt fra hver af artiklerne 8 og 12 og et fra hver af artiklerne 9, 10, 11 og 13.

Artikel 3

Praktiske forhold

1 Hver kontraherende stat skal i sit ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument angive ethvert regionalt sprog eller mindretalssprog - eller officielt sprog, såfremt dette er mindre udbredt på hele eller dele af dens territorium - hvorpå de i henhold til artikel 2, stk. 2, udvalgte stykker skal finde anvendelse.

2 Hver part kan på et senere tidspunkt meddele generalsekretæren, at den godkender de forpligtelser, der udspringer af bestemmelserne i et eller flere af pagtens øvrige stykker, som ikke i forvejen er angivet i dens ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrument, eller at den vil anvende nærværende artikels stk. 1 på andre regionale sprog eller mindretalssprog eller på andre officielle sprog, som er mindre udbredte på hele eller dele af dens territorium.

3 De i stk. 2 omtalte forpligtelser skal anses for at udgøre en integrerende del af ratifikationen, accepten eller godkendelsen og skal have samme virkning, regnet fra datoen for meddelelsen.

Artikel 4

Eksisterende bestemmelser om beskyttelse

1 Intet i denne pagt må fortolkes som en begrænsning i eller afvigelse fra nogen af de i Den europæiske Menneskerettighedskonvention garanterede rettigheder.

2 Bestemmelserne i denne pagt berører ikke eventuelle mere gunstige bestemmelser om regionale sprogs eller mindretalssprogs status eller retsregler for personer, der tilhører mindretal, som måtte være fastlagt i en parts lovgivning eller i relevante bilaterale eller multilaterale internationale aftaler.

Artikel 5

Eksisterende forpligtelser

Intet i denne pagt må fortolkes som en ret til at udøve virksomhed eller foretage handlinger, der er i strid med de i De Forenede Nationers Pagt nedfældede formål eller andre folkeretlige forpligtelser, herunder grundsætningen om staters suverænitet og territoriale integritet.

Artikel 6

Oplysningspligt

Parterne skal sørge for, at de berørte myndigheder, organisationer og personer underrettes om de ved denne pagt etablerede rettigheder og pligter.

Afsnit II

Mål og principper i henhold til artikel 2, stk. 1

Artikel 7

Mål og principper

1 Med hensyn til regionale sprog eller mindretalssprog inden for de områder, hvor sådanne sprog bruges, og under hensyntagen til hvert sprogs situation, skal parterne basere deres politikker, lovgivning og praksis på følgende mål og principper:

- a anerkendelse af de regionale sprog eller mindretalssprogene som et udtryk for kulturrigdom;
- b respekt for hvert regionale sprogs eller mindretalssprogs geografiske område for at sikre, at eksisterende eller nye administrative opdelinger ikke er til hinder for at fremme det pågældende regionale sprog eller mindretalssprog;
- c behov for resolut handling for at fremme regionale sprog eller mindretalssprog med henblik på beskyttelsen deraf;
- d mulighed for at lette og/eller fremme brugen af regionale sprog eller mindretalssprog, såvel i skrift og tale som i offentlige og private anliggender;
- e opretholdelse og udvikling af forbindelser inden for de af denne pagt omfattede områder mellem grupper, der bruger et regionalt sprog eller mindretalssprog, og andre grupper i staten, der bruger et sprog i identisk eller lignende form, samt etablering af kulturrelationer med andre grupper i staten, der bruger forskellige sprog;
- f tilvejebringelse af passende metoder og midler til undervisning og uddannelse i regionale sprog eller mindretalssprog på alle relevante niveauer;
- g tilvejebringelse af faciliteter, som gør det muligt for personer, der ikke taler et regionalt sprog eller mindretalssprog, og som bor i et område, hvor det bruges, at lære det pågældende sprog, hvis de ønsker det;
- h initiativer til fremme af uddannelse og forskning i regionale sprog eller mindretalssprog på universiteter eller lignende institutioner;
- i initiativer til fremme af passende udvekslinger på tværs af landegrænser inden for de af denne pagt omfattede områder for regionale sprog eller mindretalssprog, der bruges i identisk eller lignende form i to eller flere stater.

2 Parterne forpligter sig til, såfremt de ikke allerede har gjort dette, at fjerne enhver uretmæssig sondring, udelukkelse, begrænsning eller præference, der har relation til brugen af et regionalt sprog eller mindretalssprog, og som har til hensigt at forhindre eller true

sprogets fortsatte brug eller udvikling. Indførelse af særlige foranstaltninger til fremme af regionale sprog eller mindretalssprog, som har til hensigt at skabe lighed mellem brugerne af disse sprog og resten af befolkningen, eller som tager hensyn til deres særlige forhold, anses ikke for at være en diskriminerende handling over for brugere af mere udbredte sprog.

3 Parterne forpligter sig til, med passende midler, at fremme en fælles forståelse mellem alle sproggrupper i landet og herunder navnlig sørge for, at respekt, forståelse og tolerance i relation til regionale sprog eller mindretalssprog indgår i deres landes uddannelsesmæssige mål, samt tilskynde massemedierne til at forfølge samme målsætning.

4 Ved fastlæggelsen af deres politik om regionale sprog eller mindretalssprog skal parterne tage hensyn til de behov og ønsker, som fremsættes af de grupper, der bruger sådanne sprog. De opfordres til, om nødvendigt, at oprette organer med henblik på at rådgive myndighederne om alle forhold vedrørende regionale sprog eller mindretalssprog.

5 Parterne forpligter sig til, *mutatis mutandis*, at anvende de i stk. 1 til 4 ovenfor anførte principper på ikke-områderelaterede sprog. For så vidt angår disse sprog, skal arten og omfanget af de foranstaltninger, der skal træffes for at lade denne pagt få gyldighed, imidlertid fastsættes på en fleksibel måde under hensyntagen til de gruppers behov og ønsker, som bruger de pågældende sprog, og under hensyntagen til disse gruppers traditioner og særlige forhold.

Afsnit III

Foranstaltninger til fremme af brugen af regionale sprog eller mindretalssprog på det offentlige område i overensstemmelse med de forpligtelser, der er indgået i henhold til artikel 2, stk. 2

Artikel 8

Uddannelse

1 På uddannelsesområdet forpligter parterne sig til, inden for det område, hvor sådanne sprog bruges, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og uden at medføre nogen begrænsning i undervisningen i statens officielle sprog:

a i at tilbyde førskoleundervisning på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

ii at tilbyde en betydelig del af førskoleundervisningen på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

iii at gennemføre en af de under i og ii ovenfor anførte foranstaltninger i det mindste for de elever, hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort; eller

iv hvis de offentlige myndigheder ikke har nogen direkte kompetence på området for førskoleundervisning, at støtte og/eller fremme gennemførelsen af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger;

b i at tilbyde grundskoleundervisning på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

ii at tilbyde en betydelig del af grundskoleundervisningen på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

iii inden for rammerne af grundskoleundervisningen at sørge for undervisning i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af læseplanen; eller

iv at gennemføre en af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger i det mindste for de elever, hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

c i at tilbyde undervisning på afsluttende grundskole- og gymnasieniveau på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

ii at tilbyde en betydelig del af undervisningen på afsluttende grundskole- og gymnasieniveau på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

iii inden for rammerne af undervisningen på afsluttende grundskole- og gymnasieniveau at sørge for undervisning i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af læseplanen; eller

iv at gennemføre en af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger i det mindste for de elever, som selv eller i givet fald hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

d i at tilbyde tekniske uddannelser og erhvervsuddannelser på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

ii at tilbyde en betydelig del af de tekniske uddannelser og erhvervsuddannelser på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog; eller

iii inden for rammerne af de tekniske uddannelser og erhvervsuddannelserne at sørge for, at der undervises i de relevante regionale sprog eller mindretalssprog som en integreret del af studieplanen; eller

iv at gennemføre en af de under i til iii ovenfor anførte foranstaltninger i det mindste for de elever, som selv eller i givet fald hvis familier anmoder derom, og hvor antallet af elever anses for at være tilstrækkelig stort;

e i at tilbyde universitetsuddannelser og andre videregående uddannelser på regionale sprog eller mindretalssprog; eller

ii at tilvejebringe faciliteter, der gør det muligt at studere disse sprog som fag, der udbydes inden for rammerne af universitetsuddannelser og andre videregående uddannelser; eller

iii hvis i og ii ikke kan gennemføres på grund af statens rolle i henseende til videregående uddannelsesinstitutioner, at fremme og/eller tillade udbud af universitetsuddannelser eller andre former for videregående uddannelser på regionale sprog eller mindretalssprog eller faciliteter, der gør det muligt at studere disse sprog som fag, der udbydes inden for rammerne af universitetsuddannelser eller andre videregående uddannelser;

f i at sørge for at tilvejebringe voksen- og efteruddannelser, hvor der primært eller udelukkende undervises på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at udbyde sådanne sprog som fag inden for rammerne af voksen- og efteruddannelser; eller

iii hvis de offentlige myndigheder ikke har nogen direkte kompetence på voksenuddannelsesområdet, at støtte og/eller fremme udbudet af sådanne sprog som fag inden for rammerne af voksen- og efteruddannelser;

g at træffe foranstaltninger med henblik på at sikre, at der undervises i den historie og kultur, som afspejles i det regionale sprog eller mindretalssproget;

h at tilvejebringe den grund- og videreuddannelse af lærere, som er nødvendig for at kunne gennemføre de af stykkerne a til g, som parten har godkendt;

i at oprette et eller flere kontrolorganer med ansvar for dels at overvåge de trufne foranstaltninger og fremskridt med hensyn til at etablere eller udvikle undervisning i regionale sprog eller mindretalssprog, dels at udfærdige periodiske indberetninger om deres resultater, som skal offentliggøres.

2 Med hensyn til uddannelse og med hensyn til andre områder end dem, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene traditionelt bruges, forpligter parterne sig til, såfremt antallet af brugere af et regionalt sprog eller mindretalssprog berettiger dertil, at tillade, fremme eller tilbyde undervisning på eller i det regionale sprog eller mindretalssproget på alle passende uddannelsestrin.

Artikel 9

Retsinstanser

1 Partnerne forpligter sig til, i henseende til de retskredse, hvor antallet af indbyggere, der bruger de regionale sprog eller mindretalssprogene, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, under hensyntagen til hvert af disse sprogs situation og under forudsætning af, at brugen af de i nærværende stykke omtalte faciliteter ikke af dommeren anses for at hindre en passende retspleje:

a i straffesager:

i at foreskrive, at domstolene på begæring af en af parterne skal føre sagen på de regionale sprog eller mindretalssprogene; og/eller

ii at sikre tiltaltes ret til at bruge sit regionale sprog eller mindretalssprog; og/eller

iii at foreskrive, at begæringer og bevismateriale i enten skriftlig eller mundtlig form ikke må afvises, alene på grund af at de er formuleret på et regionalt sprog eller mindretalssprog; og/eller

iv såfremt der fremsættes anmodning derom, at fremlægge de med retssagen forbundne dokumenter på det relevante regionale sprog eller mindretalssprog,

om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser, som ikke må medføre merudgifter for de pågældende;

b i borgerlige sager:

i at foreskrive, at domstolene på begæring af en af parterne skal føre sagen på de regionale sprog eller mindretalssprogene; og/eller

ii at tillade, når en procespart skal give personligt møde ved en domstol, at han eller hun må bruge sit regionale sprog eller mindretalssprog uden derved at pådrage sig merudgifter; og/eller

iii at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene,

om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

c i sager om forvaltnings spørgsmål, der behandles ved domstole:

i at foreskrive, at domstolene på begæring af en af parterne skal føre sagen på de regionale sprog eller mindretalssprogene; og/eller

ii at tillade, når en procespart skal give personligt møde ved en domstol, at han eller hun må bruge sit regionale sprog eller mindretalssprog uden derved at pådrage sig merudgifter; og/eller

iii at tillade, at dokumenter og bevismateriale kan fremlægges på de regionale sprog eller mindretalssprogene,

om nødvendigt ved hjælp af tolke og oversættelser;

d at træffe foranstaltninger til at sikre, at anvendelsen af i og iii i stk. b og c ovenfor og en eventuel nødvendig brug af tolke og oversættelser ikke medfører merudgifter for de pågældende.

2 Parterne forpligter sig til:

a ikke at anfægte gyldigheden af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i staten, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog; eller

b ikke at anfægte gyldigheden, sagens parter imellem, af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i landet, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog, samt at foreskrive, at dokumenterne kan påberåbes over for tredjemand, som ikke bruger disse sprog, under forudsætning af, at de gøres bekendt med dokumenternes indhold af den eller de personer, der påberåber sig dem; eller

c ikke at anfægte gyldigheden, sagens parter imellem, af juridiske dokumenter, der er udfærdiget i landet, alene på grund af at de foreligger på et regionalt sprog eller mindretalssprog.

3 Parterne forpligter sig til at sørge for, at de vigtigste nationale lovtekster og tekster, som har særlig relevans for brugere af regionale sprog eller mindretalssprog, foreligger på disse sprog, medmindre de er tilgængelige på anden måde.

Artikel 10

Forvaltningsmyndigheder og offentlige serviceydelser

1 Inden for de af statens forvaltningsdistrikter, hvor antallet af indbyggere, der bruger regionale sprog eller mindretalssprog, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, og under hensyntagen til hvert sprogs situation, forpligter parterne sig til, i det omfang dette med rimelighed kan lade sig gøre:

a i at sikre, at forvaltningsmyndighederne bruger de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at sikre, at de af deres tjenestemænd, som er i kontakt med offentligheden, bruger de regionale sprog eller mindretalssprogene over for personer, som henvender sig til dem på disse sprog; eller

iii at sikre, at brugere af regionale sprog eller mindretalssprog kan indgive mundtlige eller skriftlige ansøgninger og modtage svar på disse sprog; eller

iv at sikre, at brugere af regionale sprog eller mindretalssprog kan indgive mundtlige eller skriftlige ansøgninger på disse sprog; eller

v at sikre, at brugere af regionale sprog eller mindretalssprog med gyldig virkning kan fremlægge et dokument på disse sprog;

b at sørge for, at de almindelige tekster og formularer på forvaltningsområdet, som henvender sig til befolkningen, foreligger på de regionale sprog eller mindretalssprogene eller i tosprogede versioner;

c at give forvaltningsmyndighederne tilladelse til at udfærdige dokumenter på et regionalt sprog eller mindretalssprog.

2 Med hensyn til lokale og regionale myndigheder, inden for hvis område antallet af indbyggere, der bruger regionale sprog eller mindretalssprog, berettiger til nedennævnte foranstaltninger, forpligter partnere sig til at tillade og/eller fremme:

a brugen af regionale sprog eller mindretalssprog inden for rammerne af den regionale eller lokale myndighed;

b muligheden for, at brugere af regionale sprog eller mindretalssprog kan indgive mundtlige eller skriftlige ansøgninger på disse sprog;

c regionale myndigheders offentliggørelse af deres officielle dokumenter også på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog;

d lokale myndigheders offentliggørelse af deres officielle dokumenter også på de relevante regionale sprog eller mindretalssprog;

e regionale myndigheders brug af regionale sprog eller mindretalssprog i deres forsamlings debatter, dog uden at udelukke brugen af statens officielle sprog;

f lokale myndigheders brug af regionale sprog eller mindretalssprog i deres forsamlings debatter, dog uden at udelukke brugen af statens officielle sprog;

g brugen eller indførelsen, om nødvendigt sammen med navnet på det eller de officielle sprog, af traditionelle og korrekte former af stednavne på regionale sprog eller mindretalssprog.

3 Med hensyn til offentlige serviceydelser, der tilvejebringes af forvaltningsmyndighederne eller disses repræsentanter, forpligter parterne sig til, inden for det område, hvor der bruges regionale sprog eller mindretalssprog, under hensyntagen til hvert sprogs situation, og i det omfang dette med rimelighed kan lade sig gøre:

a at sikre, at de regionale sprog eller mindretalssprogene bruges ved ydelsens tilvejebringelse; eller

b at give brugere af regionale sprog eller mindretalssprog tilladelse til at indgive en begæring og modtage svar på disse sprog; eller

c at give brugere af regionale sprog eller mindretalssprog tilladelse til at indgive en begæring på disse sprog.

4 Med henblik på at gennemføre de bestemmelser i stykke 1, 2 og 3, som parterne har godkendt, forpligter parterne sig til at træffe en eller flere af følgende foranstaltninger:

a oversættelse eller tolkning i fornødent omfang;

b ansættelse og, om nødvendigt, oplæring af de påkrævede tjenestemænd og andre medarbejdere i den offentlige forvaltning;

c i videst muligt omfang imødekomme ønsker fra medarbejdere i den offentlige forvaltning med kendskab til et regionalt sprog eller mindretalssprog om at blive ansat i det område, hvor det pågældende sprog bruges.

5 Partnerne forpligter sig til at give tilladelse til at bruge eller antage efternavne på de regionale sprog eller mindretalssprogene på begæring af de pågældende personer.

Artikel 11

Medier

1 Over for brugerne af regionale sprog eller mindretalssprog inden for de områder, hvor disse sprog tales, under hensyntagen til hvert sprogs situation, i det omfang de offentlige myndigheder direkte eller indirekte har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle i denne henseende, forpligter parterne sig til, idet de respekterer princippet om mediernes uafhængighed og autonomi:

a i det omfang radio og fjernsyn udøver public service-virksomhed:

i at sikre, at der etableres mindst én radiostation og én fjernsynskanal på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at fremme og/eller lette etableringen af mindst én radiostation og én fjernsynskanal på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

iii at træffe fornødne foranstaltninger til, at radio- og fjernsynsstationer kan tilbyde programmer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

b i at fremme og/eller lette etableringen af mindst én radiostation på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af radioprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

c i at fremme og/eller lette etableringen af mindst én fjernsynskanal på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at fremme og/eller lette regelmæssig udsendelse af fjernsynsprogrammer på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

d at fremme og/eller lette fremstillingen og distributionen af lydproduktioner og audiovisuelle produktioner på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

e i at fremme og/eller lette etableringen og/eller opretholdelsen af mindst én avis på de regionale sprog eller mindretalssprogene; eller

ii at fremme og/eller lette regelmæssig offentliggørelse af avisartikler på de regionale sprog eller mindretalssprogene;

f i at dække meromkostningerne for de medier, som bruger regionale sprog eller mindretalssprog, for så vidt der er lovhjemmel til at yde almindelig økonomisk støtte til medierne; eller

ii at anvende de gældende økonomiske støtteforanstaltninger til også at gælde for audiovisuelle produktioner på det regionale sprog eller mindretalssproget;

g at støtte uddannelse af journalister og andre medarbejdere til medier, der bruger regionale sprog eller mindretalssprog.

2 Parterne forpligter sig til at garantere friheden til at modtage radio- og fjernsynsudsendelser direkte fra nabolande på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog, og til ikke at modsætte sig genudsendelse af radio- og fjernsynsudsendelser fra nabolande på et sådant sprog. Endvidere forpligter de sig til at sikre, at der ikke påføres nogen begrænsninger i ytringsfriheden og den frie udbredelse af information i den skrevne presse på et sprog, der bruges i en form, som er identisk med eller ligner et regionalt sprog eller mindretalssprog. Da udøvelsen af ovennævnte frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.

3 Parterne forpligter sig til at sikre, at brugerne af regionale sprog eller mindretalssprog får deres interesser repræsenteret eller varetaget i de organer, der måtte blive etableret i henhold til loven med ansvar for at garantere mediernes frihed og pluralisme.

Artikel 12

Kulturaktiviteter og -faciliteter

1 Med hensyn til kulturaktiviteter og -faciliteter - hovedsagelig biblioteker, videoteker, kulturcentre, museer, arkiver, akademier, teatre og biografer, samt litterære arbejder og filmproduktion, folkelige former for kulturudtryk, festivaler og kulturindustrier, herunder blandt andet brugen af ny teknologi - forpligter parterne sig til inden for de områder, hvor disse sprog bruges, og i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, har beføjelse eller spiller en rolle på dette område:

a at fremme udtryksformer og initiativer, der er særegne for regionale sprog eller mindretalssprog, og fremme forskellige måder for adgang til de på disse sprog skabte værker;

b at fremme forskellige måder for adgang på andre sprog til værker, som er skabt på regionale sprog eller mindretalssprog, ved at støtte og udvikle aktiviteter inden for oversættelse, dubbing, eftersynkronisering og tekstning;

c at fremme adgang på regionale sprog eller mindretalssprog til værker, som er skabt på andre sprog, ved at støtte og udvikle aktiviteter inden for oversættelse, dubbing, eftersynkronisering og tekstning;

d at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte forskellige former for kulturaktiviteter, tager passende hensyn til, at kendskabet til og brugen af regionale sprog eller mindretalssprog og kulturer skal indarbejdes i de projekter, som de sætter i gang eller støtter;

e at fremme foranstaltninger til at sikre, at de organer, som er ansvarlige for at organisere eller støtte kulturaktiviteter, råder over medarbejdere, som fuldt ud behersker det pågældende regionale sprog eller mindretalssprog samt det eller de sprog, der bruges af resten af befolkningen;

f at tilskynde repræsentanter for brugerne af et bestemt regionalt sprog eller mindretalssprog til at deltage direkte i tilvejebringelsen af faciliteter og planlægningen af kulturaktiviteter;

g at fremme og/eller lette oprettelsen af et eller flere organer med ansvar for at indsamle, opbevare kopier af og fremvise eller offentliggøre værker, som er skabt på regionale sprog eller mindretalssprog;

h om nødvendigt at oprette og/eller fremme og finansiere oversættelses- og terminologiforsknings tjenester, navnlig med henblik på at vedligeholde og udvikle egnet forvaltningsmæssig, erhvervmæssig, økonomisk, social, teknisk eller juridisk terminologi på hvert regionale sprog eller mindretalssprog.

2 Med hensyn til andre områder end de områder, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene traditionelt bruges, forpligter parterne sig til, såfremt antallet af brugere af et regionalt sprog eller mindretalssprog berettiger dertil, at tillade, fremme og/eller tilvejebringe passende kulturaktiviteter og -faciliteter i overensstemmelse med stk. 1.

3 Parterne forpligter sig til, når de fører deres kulturpolitik i udlandet, at træffe passende foranstaltninger i henseende til regionale sprog eller mindretalssprog og de kulturer, de afspejler.

Artikel 13

Det økonomiske og sociale område

1 Med hensyn til det økonomiske og sociale område forpligter parterne sig til i hele landet:

a at fjerne eventuelle bestemmelser fra deres lovgivning, som uretmæssigt forbyder eller begrænser brugen af regionale sprog eller mindretalssprog i dokumenter, der er

relateret til økonomiske eller sociale anliggender, særlig ansættelseskontrakter, og i tekniske dokumenter som for eksempel brugervejledninger til produkter eller installationer;

b at forbyde, at der i virksomheders interne regler og private dokumenter indsættes bestemmelser, der udelukker eller begrænser brugen af regionale sprog eller mindretalssprog, i det mindste mellem brugere af samme sprog;

c at bekæmpe enhver praksis, der har til hensigt at begrænse brugen af regionale sprog eller mindretalssprog i forbindelse med økonomiske eller sociale anliggender;

d at lette og/eller fremme brugen af regionale sprog eller mindretalssprog med andre midler end de ovenfor anførte.

2 Med hensyn til økonomiske og sociale anliggender forpligter parterne sig til, i det omfang de offentlige myndigheder har kompetence, inden for det område, hvor de regionale sprog eller mindretalssprogene bruges, og for så vidt dette med rimelighed kan lade sig gøre:

a at indføje bestemmelser i deres finans- og bankregler, som ved hjælp af procedurer, der er forenelige med den erhvervsmæssige praksis, tillader brugen af regionale sprog eller mindretalssprog ved udfærdigelsen af betalingsordrer (checks, vekslers m.v.) eller andre finansielle dokumenter, eller, i fornødent omfang, at sikre gennemførelsen af sådanne bestemmelser;

b i de økonomiske og sociale sektorer, som er reguleret direkte af parterne (den offentlige sektor), at organisere aktiviteter med henblik på at fremme brugen af regionale sprog eller mindretalssprog;

c at sikre, at sundheds- og socialinstitutioner som for eksempel sygehuse, plejehjem og herberger giver mulighed for på deres eget sprog at modtage og behandle personer, der bruger et regionalt sprog eller mindretalssprog, som har brug for pasning og pleje på grund af sygdom, alder eller andet;

d at sikre med passende midler, at sikkerhedsanvisninger også udarbejdes på regionale sprog eller mindretalssprog;

e at sørge for, at de af de kompetente offentlige myndigheder tilvejebragte oplysninger om forbrugerrettigheder foreligger på regionale sprog eller mindretalssprog.

Artikel 14

Udveksling over landegrænser

Parterne forpligter sig til:

a at anvende eksisterende bilaterale og multilaterale overenskomster, som forbinder dem med de stater, hvor samme sprog bruges i identisk eller lignende form, eller, om

nødvendigt, at søge at indgå sådanne overenskomster på en måde, som fremmer kontakter mellem brugere af samme sprog i de pågældende stater inden for områderne kultur, uddannelse, information, erhvervsuddannelse og livslang uddannelse;

b af hensyn til regionale sprog eller mindretalssprog at lette og/eller fremme samarbejde over landegrænser, navnlig mellem regionale eller lokale myndigheder, inden for hvis område samme sprog bruges i identisk eller lignende form.

Afsnit IV

Pagtens anvendelse

Artikel 15

Periodiske rapporter

1 Parterne skal med jævne mellemrum fremsende en rapport til Europarådets generalsekretær, i en af Ministerkomiteen foreskrevet form, om den i henhold til denne pagts afsnit II førte politik og om de trufne foranstaltninger ved gennemførelsen af de bestemmelser i afsnit III, som de har godkendt. Den første rapport skal fremsendes senest ét år efter pagts ikrafttrædelse for den pågældende part, hvorefter de følgende rapporter skal fremsendes med tre års mellemrum.

2 Parterne skal offentliggøre deres rapporter.

Artikel 16

Gennemgang af rapporterne

1 De til Europarådets generalsekretær fremsendte rapporter i henhold til artikel 15 skal gennemgås af en ekspertkomité, der er sammensat som anført i artikel 17.

2 Organer eller sammenslutninger, som er lovligt etableret på en parts territorium, kan gøre ekspertkomiteen opmærksom på forhold vedrørende de forpligtelser, der er godkendt af den pågældende part i henhold til denne pagts afsnit III. Efter at have rådført sig med den pågældende part kan ekspertkomiteen vælge at tage hensyn til disse oplysninger ved udarbejdelsen af den i stk. 3 nedenfor omtalte rapport. Disse organer eller sammenslutninger kan endvidere fremlægge redegørelser om den af parten førte politik i henhold til afsnit II.

3 På grundlag af de i stk. 1 omtalte rapporter og de i stk. 2 nævnte oplysninger skal ekspertkomiteen aflægge beretning til Ministerkomiteen. Denne beretning skal ledsages af de bemærkninger, som parterne er blevet anmodet om at fremsætte, og kan offentliggøres af Ministerkomiteen.

4 Den i stk. 3 omtalte beretning skal især indeholde ekspertkomiteens forslag til Ministerkomiteen med henblik på udarbejdelsen af eventuelle påkrævede henstillinger fra Ministerkomiteen til en eller flere af parterne.

5 Europarådets generalsekretær skal hvert andet år aflægge en detaljeret beretning til Den Parlamentariske Forsamling om pagtens anvendelse.

Artikel 17

Ekspertkomiteen

1 Ekspertkomiteen skal bestå af ét medlem fra hver part og vælges af Ministerkomiteen på grundlag af en fortegnelse over enkeltpersoner af den højeste integritet og med anerkendt sagkundskab i de af pagten omhandlede spørgsmål, som er foreslået af den pågældende part.

2 Ekspertkomiteens medlemmer vælges for seks år ad gangen og kan genvælges. Et medlem, som får forfald, skal afløses i overensstemmelse med den i stk. 1 fastlagte fremgangsmåde, og det nye medlem skal bestride hvervet i den resterende del af forgængerens funktionstid.

3 Ekspertkomiteen fastsætter sin egen forretningsorden. Komiteens sekretariatsfunktioner skal varetages af Europarådets generalsekretær.

Afsnit V

Afsluttende bestemmelser

Artikel 18

Denne pagt står åben for undertegnelse af Europarådets medlemsstater. Den skal ratificeres, accepteres eller godkendes. Ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumenter skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.

Artikel 19

1 Denne pagt træder i kraft den første dag i måneden efter udløbet af et tidsrum på tre måneder fra den dato, hvor fem medlemsstater af Europarådet har udtrykt deres samtykke til at være bundet af pagten i henhold til bestemmelserne i artikel 18.

2 For så vidt angår enhver medlemsstat, der på et senere tidspunkt udtrykker sit samtykke til at være bundet af denne pagt, træder pagten i kraft den første dag i måneden efter udløbet af et tidsrum på tre måneder fra datoen for deponeringen af ratifikations-, accept- eller godkendelsesinstrumentet.

Artikel 20

1 Efter denne pagts ikrafttrædelse kan Europarådets Ministerkomité opfordre enhver ikke-medlemsstat af Europarådet til at tiltræde pagten.

2 I henseende til enhver tiltrædende stat træder pagten i kraft den første dag i måneden efter udløbet af et tidsrum på tre måneder fra datoen for deponeringen af tiltrædelsesinstrumentet hos Europarådets generalsekretær.

Artikel 21

1 Enhver stat kan samtidig med undertegnelsen eller ved deponeringen af sit ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrument tage et eller flere forbehold over for stk. 2 til 5 i denne pagts artikel 7. Der må ikke tages andre forbehold.

2 Enhver kontraherende stat, som har taget et forbehold i henhold til stk. 1, kan helt eller delvis trække det tilbage ved en meddelelse stilet til Europarådets generalsekretær. Tilbagetrækningen får virkning den dag, generalsekretæren modtager meddelelsen.

Artikel 22

1 Enhver part kan til hver en tid opsig denne pagt ved meddelelse herom til Europarådets generalsekretær.

2 En sådan opsigelse får virkning den første dag i måneden efter udløbet af et tidsrum på seks måneder fra den dato, hvor generalsekretæren har modtaget meddelelsen.

Artikel 23

Europarådets generalsekretær skal underrette Europarådets medlemsstater og enhver stat, som har tiltrådt denne pagt, om:

- a enhver undertegnelse;
- b deponering af ratifikations-, accept-, godkendelses- eller tiltrædelsesinstrumenter;
- c enhver ikrafttrædelsesdato for denne pagt i henhold til artikel 19 og 20;
- d enhver meddelelse, der er modtaget i medfør af de i artikel 3, stk. 2, indeholdte bestemmelser;
- e enhver anden handling, underretning eller meddelelse, der vedrører denne pagt.

Til bekræftelse heraf har undertegnede, der er behørigt bemyndiget dertil, underskrevet denne pagt.

Udfærdiget i Strasbourg den 5. november 1992 på engelsk og fransk, idet begge tekster skal have samme gyldighed, i ét eksemplar, der skal deponeres i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekretær skal fremsende bekræftede genparter til hver af Europarådets medlemsstater og til enhver stat, der er blevet opfordret til at tiltræde denne pagt.